

מסורת הש"ס

א (לעיל גט, **א**) (לעיל ד: ע"ש) פסקים סה. [מנחות נט: ע"ש מוסף' פסחים פ"ד ה"א], **א** עי' תיב ויקרא גרבה פרשי ד ה"ג, **ד** (מוסף' טהשדיון פ"ג ה"ג מכות ו"ט חמורה כ"א), **א** עירובין ב"ב, **ו** (ועי' פס' ערובין ב: ד"ה פין ו"ה ואב"א), **ו** (ועי' מו"ק לעיל נא: סד"ה מן לה), **ח** (לעיל ז: ע"ש,

הגהות הב"ח

א (תוס' ד"ה ואומר קלעים וכו' חמש עשרה אמה בגובה וכו': **ב**) בא"ד ומיהו כמקון נמי קשה כי פ"ק וכו' והמ"ו וכו' אמאי לא מצינו לומר מפמ"א אלא צ"ל דמיו: **ג**) בא"ד ועוד י"ל דשבר החצר:

גליון הש"ס

גב' אין אוכלין בנינו שרי בטנה, ולאחר שמור ונכנס עי' מוס' ב"מ דף קנ גי ע"ה ד"ה לא פליגי:

שינויי נוסחאות

א) גרסת כ"ל אה מה אני מקיים והנחת אמות קומות משפת מזבח ולמעלה ושלש אמות קומות משפת סוכב ולמעלה לבר מאמה קרנות: **ב**) בשמ"י חמש אמות קומות. (ועי' שו"ת א"ח: **ג**) ג"ל ודוריקו ודוריקא כנגד היסוד שאם עשה דמיו (כ"צ: וכו' לעיר דל: ובמנחות טו: **ד**) ג"ל קרקע (כ"צ: **ה**) ג"ל הא קמ"ל שפירכה (כ"צ: **ו**) מנלך אחא קדש קדש לל"ל (ש"ס: ועי' רש"י דמסכת ע"ה ע"ה) טעמינו: **ז**) צ"ל וקסבר (כ"צ: ולפ"ז צ"ח להניח כן גם בחז"ה (ואמר: **ח**) צ"ל דאמר (ש"ס: **ט**) הוא דגרמיו (ש"ס: **י**) וירחוקאל גמיר לה וברלעיל לל"ל (ש"ס: **יא**) דהא גרבה המבזה (שכ"ח: **יב**) כשה"ה ובהך עצמו: **יג**) כשה"ה טסק רבנא ופסלו מאותו היום והלאה וגו': **יד**) צ"ל דאף מובה (ש"ס: **טו**) צ"ל דמבזה חזקה (ש"ס: **טז**) דכתיב במנחה בחצר אהל מועד ואכלה לל"ל והשאר נמקם (ש"ס: **יז**) קדש קדש. בב"ש קדש קדש לל"ל (שכ"ח: **יח**) אות י' (יז) דפריך ארבעה שחשבו (ש"ס: **יט**) מפתח (צ"ח: **כ**) ומיהו קשה לל"ל (ש"ס: וגיר' צ"ק פ"ק בסמוך ור"י מפתחו של אולם גמר והתנן וכו' ולא משני שאני פתחו של אולם דה"ל צורות הפתח כיוון דאליבא דרב קיימא לא משני הכי ועוד דשערי וכו': **כא**) וכו' ראב"א לא משני (ש"ס: **כב**) טעמא גמי פריך לל"ל (ש"ס: **כג**) **דבינו הם** (ש"ס: ב"ש) וכו' בתוי הרא"ש ותור"פ ושאר ראשונים בעירובין שם, (והסגה) **כד** וילגא שכתב דפ' זה חזקא כד"ס דעירובין, לא דקן: **כה**) צ"ל דמסתברא (ש"ס: **כו**) דפתח אהל מועד על כרחין שלא כדין איקרי פתח ותיחדש כו' לל"ל (ש"ס: **כז**) בתוס' ה"ה"ש שם טסק ובכה"ג לא איקרי פתח: **כח**) בתוס' ה"ה"ש שם הלכך פתח התיכיל דלא איקרי

פתח אלא מדוכתיב פתח אוהל מועד: **כח**) אמה הוא דגביהי (תוס' הרא"ש שם, ובש"מ אמה גובהה: **כט**) צ"כ מדוע הוקף כסוגריים: **ל**) ליינו (ש"ס: **לא**) בש"מ מוקף תיבות [שכמו' שהקלעים היו ט"ו רוחב: **לב**] וכמו כן (שכ"ח: **לג**) מדת גובהו לל"ל (ש"ס: **לד**) דהא לרי' יהודה קנעי החר קבי לא גביי אלא חמש (תוס' הרא"ש שם: **לה**) ולא גרסינן ואומר ולא גרסינן גמי כו' כל"ל (ש"ס: **לו**) צ"ל ונגא (ש"ס: **לז**) בש"מ תקן דצ"ל לפירוש רבינו, זה אינו חזקא להנחתו לעיל בזה

 כג. ובתוס' ה"ה"ש ומוס' ר"פ עירובין א"ח ר"ה כלפנינו: [ח] בש"מ טסק ובכש. וכו"ה לטון הגריימא לקמן סב ע"ה: [ט] גי' צ"ק ופמ"א תימה דקדשי קדשים גופיה גילף ממועשר וכו' תימא כו'. והשאר נמקם ובעי"ז ברא"ש. ס"ה תימא ל"ל ג"ש דקדש קדשים, הא כתיב בהאי קדשי דמייתי והבאמם שמה וגו' ועוד כו' (ש"ס: **ס**) דקדש קדש ככל"ל (שפ"י ש"ס, דהא לעיל אות ו, **סא**) ועוד דמנחה גופה גילף ממועשר הקל וכו' תימא כו' לל"ל (ב"ש, וכו"ז בגליון ו, עי' מ"דיו"ט), ג"ל ועוד

אמה אל הכתף. אצל השער וקס"ד **י** בגובהה קאמר וה"ה לכל החצר: **משפת מזבח ולמעלה**. למעלה מן המזבח היה גובהן ה' אמות: **משפת סוכב ולמעלה**. עד מקום הקרנות ולמטה הימנו ו' אמות וגובה הקרן אמה: **ור' יהודה**. אומר **ח** דברים ככתבן כי גמיר ג"ש דרצוע רצוע

ברחבה דגמיר **ט** למימר דמאמנעיתו

מודד וממוצח דיחוקאל **י** וכלעיל: **ולרבי יהודה**. נהי נמי דדברים ככתבן הא קא מיתחוי כהן דהא **א** גובהו שלש וקלעים אינן אלא חמש והוא **ב** עזמו ג' אמות נמלא ראשו ולמעלה מן הקלעים:

בשלמא לרבי יהודה היינו דכתיב קידש. המלך את [תוך החצר] וגו' שהולכרה כל הרפצה לקדשה לשם מוצח וקדושתה בשירי מנחה ובשיר כדאמר^[דרוש] בשבועות (דף יד:). **מאי קידש**. את תוך החצר: ומשני קדשו לשם עזרה להעמיד צו מוצח אבנים: **בשלמא לר' יוסי**. דאמר של שלמה גדול ושל משה קטן: **היינו דכתיב קטן**. אמוצח הנחשת והכי קאמר העמיד מוצח אבנים כי מוצח הנחשת קטן **יז**: **אלא לרבי יהודה**. דאמר כולה רפצה קידש דמוצח **יד** שלמה לא יכול להכיל העולה: **מאי קטן**. דכתיב אמוצח הנחשת הא שלמה גופיה קטן הוא: **הכי קאמר יו'**. ומשום דקאי במקום מוצח הנחשת וחילופו הוא קרי ליה מוצח הנחשת ובדברי הימים (בד קרי ליה הכי צדהיא ועש (המלך) מוצח נחשת כ' אמה ארכו וכו' אמה רחבו ואמקום המערכה קאי: **במאי קמיפלגי**. ר' יוסי דגמיר רצוע רצוע ממוצח והכז רבי יהודה דגמיר לה משל יחוקאל: **כלי מפלי**. מוצח הנחשת והזכז **טו** כלים הם: **מודה ר' יהודה בדמים**. דאע"ג דאמר רבי יהודה כל העזרה מקודשת הני מילי להקטיר חלצים אצל לזריקת דמים לא: **מדת הסעירות**. של פסחים מעל הרפצה: **בגיטו**. בשבילו: **וכי אצל המוצח אכלוה**. והלא כל העזרה

כשהי לכן דכתיב טו צמנחה מצות קדוש (ויקרא ו: **קדש קדשים יז**. בג"ש דקדש קדשים ילפי מהדדי: **משום ג'** בגובהה הוא דכתיב וגם לא גרס אל הכתף דלא קאי אחמש עשרה דכתיב צקרא דההוא לא מיתוקמא אלא ברחבה אלא פירוש הוא כלומר הקלעים היו גבוהין חמש עשרה שלא יראו עבודה שצדיו כרבי יוסי דאמר מוצח י' אמות והאי דכתיב צקלים וקומה ה' אמות ולמעלה והאי קרא דמייתי וקומה ברוצה ה' אמות (היינו **טו**) להוכיח גובה פתח כ' אמה היינו **טז** ההוא דכתיב גצי מסך כסוף ויקהל ומפרש דמשפת קלעים ולמעלה קאמר שהקלעים היו גבוהין סביב החצר כפון ודרוס ומערב וכן לגד המזרח [שכמו' **א**] שהקלעים היו ט"ו רוחב מימין הפתח וכן משמאל הפתח כמו **טז** כן היו גבוהין ט"ו אמה ועל מסך הפתח כתיב רוחב כ' אמה וקומה ה' אמות ברוצה ה' אמה ולרבי יהודה כלל אמו' דקאי ההם לשנויי לרבנן ולרבי יהודה שניויא קמא יתיישב לרבי יהודה דשניין פתח סתמא לא איקרי דהכי נמי לא מיתוקם ההוא שינויא כרבי יוסי דהכא אלא כרבי יהודה דפליג עליה והכא בשמעתינן גרסי' מה משכן י' אמות אף מוצח י' אמות קלעים ט"ו ולא גרסינן **לח** נמי אל הכתף דלאו קרא מייתי ובצריימא דמלאכת המשכן לא גרסינן כלל קלעים ט"ו צמילתא דר' יוסי ופירושא בעלמא הוא כלומר הקלעים היו גבוהין ט"ו אמה שלא יראה כהן ועבודה בידו ומה ת"ל ה' אמות משפת מוצח כו' ור"ת מפרש בספר הישר דלשמואל עזמו פריך גילף מפתח שער החצר מנא **לז** ליה דושחטו פתח אהל מועד אפתח היכל קאי ואי אפשר לומר כן כלל כדמוכחי כמה קראי דפרשא אלה פקודי ובשאר מקומות וקנא קשה לפירוש ר"ת **לח** דפריך מנוצה חמש דמאי משני פתח שער איקרי פתח סתמא לא איקרי כיון דנקרא שער כ"ש דליקרי פתח דפתח קטן משער ועוד גילף מפתח עזרה שנקרא פתח (ביחוקאל מה) והיה גובהו עשרים **ל**: **הבי קאמר מוצח אבנים שעשה שלמה תחת מוצח הנחשות**. תימה דכפ' כמה בהמה (שם דף נה). אמרינן ויעמוד אצל מוצח הנחשת מוצח הנחשת מי הוה אמר להן הקצ"ה התחילו ממקום שאומרים שירה לפני בכלי נחשת ואמאי לא אמר כי הכל וי"ל דהתם מה לו להזכיר מוצח הנחשת כלל: **בגדרה** רבי יהודה ברבימ'ם. תימה מאי קס"ד מעיקרא והא קרן **לח** ורצוע יסוד מעבדין **לח** [נקמן סג:]: **קדשים קלים מנין**. תימה דלא יליף מהיקשא מזהת המורה **ס**: **אתיא מדרשא דרבי יוסי**. תימה **טז** ל"ל ג"ש דקדש קדשים **טז** ועוד **טא** [קדשים קלים] גופה גילף ממועשר וכי תימא מה למעשר שכן טעון וידוי וכסף וזורה ככור ויכתי ועוד דבהאי קרא דמייתי דמקיש מעשר לככור נמי כתיב חטאת ואשם דמינא דספרי פרשת ראה אנכי צקרכם ולאנכס אלו חטאות ואשמות וכן צקרא דלא מוכל לאכול בשעריך דריש פירק צתרא דמכות (דף יד. **י**) צקרך ולאנך אלו חטאות ואשמות:

קדשי קדשים פרק שישי זבחים

ס.

עשרים אמה ובשמעתא קמייתא דעירובין (דף ב: **ג**) קשה טפי דפריך בין לרבנן בין לר' יהודה לילפו מפתח שער החצר ופי' שם צקוטרם שני לשונות ופי' בלשון שני דפריך **לח** שיחשב פתח ברחב עשרים ומשני פתח שער החצר איקרי פתח סתמא לא איקרי ואיצעית אימא כי כתיב

חמש עשרה **ה** בגובהה כתיב והכתיב וקומה ה' אמות ההוא משפת מוצח ולמעלה ופי' שם צקוטרם דהיינו כר' יוסי דשמעתין וזו היא תימה דלא מצינן למימר חמש עשרה אמה בגובה כתיב אלא ברחבה כדפרשית ועוד קשה דאי מרחבה פריך התם הוה ליה למימר הכי אלא הא דתנן ברחב מעשר אמות ימעט גילף מפתח שער החצר כיון דעד השתא איירי בגובהה ועוד לר' יהודה אמאי הוצרך להקשות מפתח החצר פתח **לח** אולם דקאי ציה הוה ליה לאקשוי ועוד מאי קושיא מפתח החצר התנן **ט** יש לו צורת הפתח א"ל למעט ומחר צורת הפתח הוה ליה שהיו העמודים משני צדדים וכלונסות על גביהן שהקלעים תלוין בהן ומיהו **כ** צמקון **טז** (קשה) כי פריך ור' יהודה מפתחו של אולם גמר והתנן וכו' **כא** לא משני שאני פתחו של אולם דה"ל צורת הפתח **לח** וצ"כ **כ** ל"ן דכיון דליליבא דרב קיימא לא משני הכי דליהו תני במתני' צריך למעט כדאמר התם **ג**: **יח**). והאי טעמא **כב** פריך [שפיר] השתא ועוד **כ** דשער חצר לא ה"ל צורת הפתח שהכלונסות היו על הווין שקבועין צעמודין מבחוץ ואמרינן התם צפ"ק **דף יח**). צורת הפתח שעשאה מן האד לא עשה כלום. ומפרש רבינו **כג** דמנוצהה פריך התם דלא יחשב פתח ביתר מה' אמות ומסתברא **כד** היא לן טפי למילף מפתח החצר ממאי דיליף מפתח ההיכל דפתח **כה** המשכן על כרחין שלא כדין איקרי פתח אהל מועד ומיחוש הוא דלא הוו ליה גיפויף שהיה פרוץ לפניו צמלואו **כז** הלכך פתח ההיכל שהיה צמקומו **כז** דלמא שלא כדין נמי איקרי פתח ובתר הכי גרס איצעית אימא קלעים ט"ו אמה **כח** וכי כתיב וקומה ברוצה ה' אמות משפת קלעים ולמעלה וההיא שינויא כרבי יוסי דהכא ול"ג ט"ו אמה בגובהה הוא כלומר הקלעים היו גבוהין חמש עשרה דכתיב צקרא דההוא לא מיתוקמא אלא ברחבה אלא פירוש הוא כלומר הקלעים היו גבוהין חמש עשרה שצדיו כרבי יוסי דאמר מוצח י' אמות והאי דכתיב צקלים וקומה ה' אמות ולמעלה והאי קרא דמייתי וקומה ברוצה ה' אמות (היינו **טו**) להוכיח גובה פתח כ' אמה היינו **טז** ההוא דכתיב גצי מסך כסוף ויקהל ומפרש דמשפת קלעים ולמעלה קאמר שהקלעים היו גבוהין סביב החצר כפון ודרוס ומערב וכן לגד המזרח [שכמו' **א**] שהקלעים היו ט"ו רוחב מימין הפתח וכן משמאל הפתח כמו **טז** כן היו גבוהין ט"ו אמה ועל מסך הפתח כתיב רוחב כ' אמה וקומה ה' אמות ברוצה ה' אמה ולרבי יהודה כלל אמו' דקאי ההם לשנויי לרבנן ולרבי יהודה שניויא קמא יתיישב לרבי יהודה דשניין פתח סתמא לא איקרי דהכי נמי לא מיתוקם ההוא שינויא כרבי יוסי דהכא אלא כרבי יהודה דפליג עליה והכא בשמעתינן גרסי' מה משכן י' אמות אף מוצח י' אמות קלעים ט"ו ולא גרסינן **לח** נמי אל הכתף דלאו קרא מייתי ובצריימא דמלאכת המשכן לא גרסינן כלל קלעים ט"ו צמילתא דר' יוסי ופירושא בעלמא הוא כלומר הקלעים היו גבוהין ט"ו אמה שלא יראה כהן ועבודה בידו ומה ת"ל ה' אמות משפת מוצח כו' ור"ת מפרש בספר הישר דלשמואל עזמו פריך גילף מפתח שער החצר מנא **לז** ליה דושחטו פתח אהל מועד אפתח היכל קאי ואי אפשר לומר כן כלל כדמוכחי כמה קראי דפרשא אלה פקודי ובשאר מקומות וקנא קשה לפירוש ר"ת **לח** דפריך מנוצה חמש דמאי משני פתח שער איקרי פתח סתמא לא איקרי כיון דנקרא שער כ"ש דליקרי פתח דפתח קטן משער ועוד גילף מפתח עזרה שנקרא פתח (ביחוקאל מה) והיה גובהו עשרים **ל**: **הבי קאמר מוצח אבנים שעשה שלמה תחת מוצח הנחשות**. תימה דכפ' כמה בהמה (שם דף נה). אמרינן ויעמוד אצל מוצח הנחשת מוצח הנחשת מי הוה אמר להן הקצ"ה התחילו ממקום שאומרים שירה לפני בכלי נחשת ואמאי לא אמר כי הכל וי"ל דהתם מה לו להזכיר מוצח הנחשת כלל: **בגדרה** רבי יהודה ברבימ'ם. תימה מאי קס"ד מעיקרא והא קרן **לח** ורצוע יסוד מעבדין **לח** [נקמן סג:]: **קדשים קלים מנין**. תימה דלא יליף מהיקשא מזהת המורה **ס**: **אתיא מדרשא דרבי יוסי**. תימה **טז** ל"ל ג"ש דקדש קדשים **טז** ועוד **טא** [קדשים קלים] גופה גילף ממועשר וכי תימא מה למעשר שכן טעון וידוי וכסף וזורה ככור ויכתי ועוד דבהאי קרא דמייתי דמקיש מעשר לככור נמי כתיב חטאת ואשם דמינא דספרי פרשת ראה אנכי צקרכם ולאנכס אלו חטאות ואשמות וכן צקרא דלא מוכל לאכול בשעריך דריש פירק צתרא דמכות (דף יד. **י**) צקרך ולאנך אלו חטאות ואשמות:

ההיכל שהיה צמקומו **כז** דלמא שלא כדין נמי איקרי פתח ובתר הכי גרס איצעית אימא קלעים ט"ו אמה **כח** וכי כתיב וקומה ברוצה ה' אמות משפת קלעים ולמעלה וההיא שינויא כרבי יוסי דהכא ול"ג ט"ו אמה בגובהה הוא כלומר הקלעים היו גבוהין חמש עשרה דכתיב צקרא דההוא לא מיתוקמא אלא ברחבה אלא פירוש הוא כלומר הקלעים היו גבוהין חמש עשרה שצדיו כרבי יוסי דאמר מוצח י' אמות והאי דכתיב צקלים וקומה ה' אמות ולמעלה והאי קרא דמייתי וקומה ברוצה ה' אמות (היינו **טו**) להוכיח גובה פתח כ' אמה היינו **טז** ההוא דכתיב גצי מסך כסוף ויקהל ומפרש דמשפת קלעים ולמעלה קאמר שהקלעים היו גבוהין סביב החצר כפון ודרוס ומערב וכן לגד המזרח [שכמו' **א**] שהקלעים היו ט"ו רוחב מימין הפתח וכן משמאל הפתח כמו **טז** כן היו גבוהין ט"ו אמה ועל מסך הפתח כתיב רוחב כ' אמה וקומה ה' אמות ברוצה ה' אמה ולרבי יהודה כלל אמו' דקאי ההם לשנויי לרבנן ולרבי יהודה שניויא קמא יתיישב לרבי יהודה דשניין פתח סתמא לא איקרי דהכי נמי לא מיתוקם ההוא שינויא כרבי יוסי דהכא אלא כרבי יהודה דפליג עליה והכא בשמעתינן גרסי' מה משכן י' אמות אף מוצח י' אמות קלעים ט"ו ולא גרסינן **לח** נמי אל הכתף דלאו קרא מייתי ובצריימא דמלאכת המשכן לא גרסינן כלל קלעים ט"ו צמילתא דר' יוסי ופירושא בעלמא הוא כלומר הקלעים היו גבוהין ט"ו אמה שלא יראה כהן ועבודה בידו ומה ת"ל ה' אמות משפת מוצח כו' ור"ת מפרש בספר הישר דלשמואל עזמו פריך גילף מפתח שער החצר מנא **לז** ליה דושחטו פתח אהל מועד אפתח היכל קאי ואי אפשר לומר כן כלל כדמוכחי כמה קראי דפרשא אלה פקודי ובשאר מקומות וקנא קשה לפירוש ר"ת **לח** דפריך מנוצה חמש דמאי משני פתח שער איקרי פתח סתמא לא איקרי כיון דנקרא שער כ"ש דליקרי פתח דפתח קטן משער ועוד גילף מפתח עזרה שנקרא פתח (ביחוקאל מה) והיה גובהו עשרים **ל**: **הבי קאמר מוצח אבנים שעשה שלמה תחת מוצח הנחשות**. תימה דכפ' כמה בהמה (שם דף נה). אמרינן ויעמוד אצל מוצח הנחשת מוצח הנחשת מי הוה אמר להן הקצ"ה התחילו ממקום שאומרים שירה לפני בכלי נחשת ואמאי לא אמר כי הכל וי"ל דהתם מה לו להזכיר מוצח הנחשת כלל: **בגדרה** רבי יהודה ברבימ'ם. תימה מאי קס"ד מעיקרא והא קרן **לח** ורצוע יסוד מעבדין **לח** [נקמן סג:]: **קדשים קלים מנין**. תימה דלא יליף מהיקשא מזהת המורה **ס**: **אתיא מדרשא דרבי יוסי**. תימה **טז** ל"ל ג"ש דקדש קדשים **טז** ועוד **טא** [קדשים קלים] גופה גילף ממועשר וכי תימא מה למעשר שכן טעון וידוי וכסף וזורה ככור ויכתי ועוד דבהאי קרא דמייתי דמקיש מעשר לככור נמי כתיב חטאת ואשם דמינא דספרי פרשת ראה אנכי צקרכם ולאנכס אלו חטאות ואשמות וכן צקרא דלא מוכל לאכול בשעריך דריש פירק צתרא דמכות (דף יד. **י**) צקרך ולאנך אלו חטאות ואשמות:

ההיכל שהיה צמקומו **כז** דלמא שלא כדין נמי איקרי פתח ובתר הכי גרס איצעית אימא קלעים ט"ו אמה **כח** וכי כתיב וקומה ברוצה ה' אמות משפת קלעים ולמעלה וההיא שינויא כרבי יוסי דהכא ול"ג ט"ו אמה בגובהה הוא כלומר הקלעים היו גבוהין חמש עשרה דכתיב צקרא דההוא לא מיתוקמא אלא ברחבה אלא פירוש הוא כלומר הקלעים היו גבוהין חמש עשרה שצדיו כרבי יוסי דאמר מוצח י' אמות והאי דכתיב צקלים וקומה ה' אמות ולמעלה והאי קרא דמייתי וקומה ברוצה ה' אמות (היינו **טו**) להוכיח גובה פתח כ' אמה היינו **טז** ההוא דכתיב גצי מסך כסוף ויקהל ומפרש דמשפת קלעים ולמעלה קאמר שהקלעים היו גבוהין סביב החצר כפון ודרוס ומערב וכן לגד המזרח [שכמו' **א**] שהקלעים היו ט"ו רוחב מימין הפתח וכן משמאל הפתח כמו **טז** כן היו גבוהין ט"ו אמה ועל מסך הפתח כתיב רוחב כ' אמה וקומה ה' אמות ברוצה ה' אמה ולרבי יהודה כלל אמו' דקאי ההם לשנויי לרבנן ולרבי יהודה שניויא קמא יתיישב לרבי יהודה דשניין פתח סתמא לא איקרי דהכי נמי לא מיתוקם ההוא שינויא כרבי יוסי דהכא אלא כרבי יהודה דפליג עליה והכא בשמעתינן גרסי' מה משכן י' אמות אף מוצח י' אמות קלעים ט"ו ולא גרסינן **לח** נמי אל הכתף דלאו קרא מייתי ובצריימא דמלאכת המשכן לא גרסינן כלל קלעים ט"ו צמילתא דר' יוסי ופירושא בעלמא הוא כלומר הקלעים היו גבוהין ט"ו אמה שלא יראה כהן ועבודה בידו ומה ת"ל ה' אמות משפת מוצח כו' ור"ת מפרש בספר הישר דלשמואל עזמו פריך גילף מפתח שער החצר מנא **לז** ליה דושחטו פתח אהל מועד אפתח היכל קאי ואי אפשר לומר כן כלל כדמוכחי כמה קראי דפרשא אלה פקודי ובשאר מקומות וקנא קשה לפירוש ר"ת **לח** דפריך מנוצה חמש דמאי משני פתח שער איקרי פתח סתמא לא איקרי כיון דנקרא שער כ"ש דליקרי פתח דפתח קטן משער ועוד גילף מפתח עזרה שנקרא פתח (ביחוקאל מה) והיה גובהו עשרים **ל**: **הבי קאמר מוצח אבנים שעשה שלמה תחת מוצח הנחשות**. תימה דכפ' כמה בהמה (שם דף נה). אמרינן ויעמוד אצל מוצח הנחשת מוצח הנחשת מי הוה אמר להן הקצ"ה התחילו ממקום שאומרים שירה לפני בכלי נחשת ואמאי לא אמר כי הכל וי"ל דהתם מה לו להזכיר מוצח הנחשת כלל: **בגדרה** רבי יהודה ברבימ'ם. תימה מאי קס"ד מעיקרא והא קרן **לח** ורצוע יסוד מעבדין **לח** [נקמן סג:]: **קדשים קלים מנין**. תימה דלא יליף מהיקשא מזהת המורה **ס**: **אתיא מדרשא דרבי יוסי**. תימה **טז** ל"ל ג"ש דקדש קדשים **טז** ועוד **טא** [קדשים קלים] גופה גילף ממועשר וכי תימא מה למעשר שכן טעון וידוי וכסף וזורה ככור ויכתי ועוד דבהאי קרא דמייתי דמקיש מעשר לככור נמי כתיב חטאת ואשם דמינא דספרי פרשת ראה אנכי צקרכם ולאנכס אלו חטאות ואשמות וכן צקרא דלא מוכל לאכול בשעריך דריש פירק צתרא דמכות (דף יד. **י**) צקרך ולאנך אלו חטאות ואשמות:

ההיכל שהיה צמקומו **כז** דלמא שלא כדין נמי איקרי פתח ובתר הכי גרס איצעית אימא קלעים ט"ו אמה **כח** וכי כתיב וקומה ברוצה ה' אמות משפת קלעים ולמעלה וההיא שינויא כרבי יוסי דהכא ול"ג ט"ו אמה בגובהה הוא כלומר הקלעים היו גבוהין חמש עשרה דכתיב צקרא דההוא לא מיתוקמא אלא ברחבה אלא פירוש הוא כלומר הקלעים היו גבוהין חמש עשרה שצדיו כרבי יוסי דאמר מוצח י' אמות והאי דכתיב צקלים וקומה ה' אמות ולמעלה והאי קרא דמייתי וקומה ברוצה ה' אמות (היינו **טו**) להוכיח גובה פתח כ' אמה היינו **טז** ההוא דכתיב גצי מסך כסוף ויקהל ומפרש דמשפת קלעים ולמעלה קאמר שהקלעים היו גבוהין סביב החצר כפון ודרוס ומערב וכן לגד המזרח [שכמו' **א**] שהקלעים היו ט"ו רוחב מימין הפתח וכן משמאל הפתח כמו **טז** כן היו גבוהין ט"ו אמה ועל מסך הפתח כתיב רוחב כ' אמה וקומה ה' אמות ברוצה ה' אמה ולרבי יהודה כלל אמו' דקאי ההם לשנויי לרבנן ולרבי יהודה שניויא קמא יתיישב לרבי יהודה דשניין פתח סתמא לא איקרי דהכי נמי לא מיתוקם ההוא שינויא כרבי יוסי דהכא אלא כרבי יהודה דפליג עליה והכא בשמעתינן גרסי' מה משכן י' אמות אף מוצח י' אמות קלעים ט"ו ולא גרסינן **לח** נמי אל הכתף דלאו קרא מייתי ובצריימא דמלאכת המשכן לא גרסינן כלל קלעים ט"ו צמילתא דר' יוסי ופירושא בעלמא הוא כלומר הקלעים היו גבוהין ט"ו אמה שלא יראה כהן ועבודה בידו ומה ת"ל ה' אמות משפת מוצח כו' ור"ת מפרש בספר הישר דלשמואל עזמו פריך גילף מפתח שער החצר מנא **לז** ליה דושחטו פתח אהל מועד אפתח היכל קאי ואי אפשר לומר כן כלל כדמוכחי כמה קראי דפרשא אלה פקודי ובשאר מקומות וקנא קשה לפירוש ר"ת **לח** דפריך מנוצה חמש דמאי משני פתח שער איקרי פתח סתמא לא איקרי כיון דנקרא שער כ"ש דליקרי פתח דפתח קטן משער ועוד גילף מפתח עזרה שנקרא פתח (ביחוקאל מה) והיה גובהו עשרים **ל**: **הבי קאמר מוצח אבנים שעשה שלמה תחת מוצח הנחשות**. תימה דכפ' כמה בהמה (שם דף נה). אמרינן ויעמוד אצל מוצח הנחשת מוצח הנחשת מי הוה אמר להן הקצ"ה התחילו ממקום שאומרים שירה לפני בכלי נחשת ואמאי לא אמר כי הכל וי"ל דהתם מה לו להזכיר מוצח הנחשת כלל: **בגדרה** רבי יהודה ברבימ'ם. תימה מאי קס"ד מעיקרא והא קרן **לח** ורצוע יסוד מעבדין **לח** [נקמן סג:]: **קדשים קלים מנין**. תימה דלא יליף מהיקשא מזהת המורה **ס**: **אתיא מדרשא דרבי יוסי**. תימה **טז** ל"ל ג"ש דקדש קדשים **טז** ועוד **טא** [קדשים קלים] גופה גילף ממועשר וכי תימא מה למעשר שכן טעון וידוי וכסף וזורה ככור ויכתי ועוד דבהאי קרא דמייתי דמקיש מעשר לככור נמי כתיב חטאת ואשם דמינא דספרי פרשת ראה אנכי צקרכם ולאנכס אלו חטאות ואשמות וכן צקרא דלא מוכל לאכול בשעריך דריש פירק צתרא דמכות (דף יד. **י**) צקרך ולאנך אלו חטאות ואשמות:

קדשי קדשים גופיה גילף (ש"ס:

עין משפט ונר מצוה

י אבג מיי פ"ג מהלכות פסח"ה הלכה כב סה:

תורה אור השלם

1. ארך החצר מאה כאמה ורחב חמשים בחמשים וקמה חמש אמות שש קיטור ואזניקום נחשת: שמות כו, יח

2. וְעִשְׂתִּי אֶת הַדְּבֻכִּים עֲצֵי שִׁטִּים חֲמֵשׁ אֲמוֹת אָרְךָ וְחֲמֵשׁ אֲמוֹת רֵחֶב וְרַבְּעִי יִהְיֶה הַדְּבֻכִּים וְשִׁלְשׁ אֲמוֹת קָמֹת:

שמות כו, א

3. בַּיּוֹם הַהוּא קִדֵּשׁ הַמִּלָּךְ אֶת חוּר הַחֲצֵר אֲשֶׁר לִפְנֵי בֵּית יְהוָה כִּי עָשָׂה שָׁם אֶת הַעֲלֵה וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת חֲלָבֵי הַדְּבֻכִּים וְאֶת חֲלָבֵי הַשִּׁלְמִים כִּי מִזְבֵּחַ הַדְּבֻשֹׁת אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה קָטָן מִקְבִּיל אֶת הַעֲלֵה וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת חֲלָבֵי הַשִּׁלְמִים: כ"א ח, סד

4. וְדָבָר מִשֶּׁהָ אֶל אֲדֹנָיו וְאֶל אֱלֹהָיו וְאֶל אִתְּקֵרָהּ בְּיוֹם הַהוּא־רִיב אֶת הַמִּזְבֵּחַ הַדְּבֻכִּים וְאֶת הַדְּבֻכִּים מִשִּׁי וְיִהְיֶה וְאֶבְלֹהָ מִצֹּת אֶצֶל הַדְּבֻכִּים כִּי קִדֵּשׁ קִדְּשִׁים הָיָא: יקרא י, יב

מוסף רש"י

מדת התעורבות. של פסחים שמתמלא על הרפצה משום דמישנין לאחר שמתקבל הדם אחר מן הפסחים נשפך לזכין ולא

מ:

עין משפט
נר מצוה

א מ"י (פ"ו) [פ"ו]
מהלכות צית הצחירה הל'
טו ופסק דאובלין שס ע"ש:

מוסף רש"י

[illegible]

ליקוטים

מלמד (ר"ח יומא נ:)

מֵאֵי קֶסֶדֶר הָא' תַּנּוּ. דִּפְשִׁיטוּ לִיָּה צְבוֹר טַפִּי מִמַּעַשְׂר אֵי קֶסֶדֶר
קִדְשָׁה לַעֲמִיד לָנָא בְּקִדּוּשָׁא = הארץ וקמצעיה ליה אי קרינא ביה
לפני ה' אי לא אפי' צבור נמי יקרב ויאכל דמאן דאית ליה קדשה קסדר
דמקריצין אע"פ שאין בית דאיתא פ"ק דמגילה (דף י.) ואי קסדר לא

קדשה דבטלה קדושת ^[ח] הארץ
וּמִוִּצְעֵיהָ לִיָּה בְּמַעֲשֶׂר מַשּׁוֹס לְאִינוֹ נֶרֶךְ
לְנִצְּתִים וּמִיתֵאֲכִיל ^[ח] בִּירוּשָׁלַם אִי קִרְיָנָה
צִדֵּה לִפְנֵי ה' אִי לֹא אִפִּי צְבוֹר נִמְי
נִצְעֵי הֵיכָל דְּהוּי כְּעֵין מַעֲשֶׂר כְּנוֹן
הֵ"ג שֶׁאִינוֹ נֶרֶךְ צָרָךְ שֶׁקִּרְבוֹ דִּמְיו
אִימִימוריו וּחֲרַב הָבִית וּצְבוֹר קִיִּים מֵהוּ
שֶׁאֲכַלְהוּ וּמִסִּיק דְּקִסְבָּר לֹא קִדְשָׁה
וְהוּא דִּפְשִׁטָּא לִיָּה צְבוֹר מַשּׁוֹס
לְאִיתִקֵּשׁ צְבוֹר לְדִמוֹ וְלֹא אֲכִיל צְבוֹר
אֲלַם צִעָה הֵרָחֵל לִזְרִיקָה דִּס וְלֹא
נִמְנָרָם וְזוֹ הֵיאָה גִירָסָה הַקּוֹטֶרֶס
וּפִירוּשׁוֹ וְאֵם חֲמֹרָה אִי קִסְבָּר לֹא קִדְשָׁה
הֵיכִי מִשְׁכַּחַת מַעֲשֶׂר שְׁנֵי לְאִזְרִיִּיתָא כִּיוֹן
דְּבִטְלָה קְדוּשַׁת הָאֶרֶץ וְיָ"ל דְּאִי
קִסְבָּר לֹא קִדְשָׁה מִקּוּמִיָּן לִיָּה לְמַעֲשֶׂר
שֶׁגַּדְל צִפִּי הָבִית כְּמוֹ שְׁפִירֵשׁ צְבוֹטֶרֶס
[וְגַבִּין] ^[ח] צְבוֹר שֶׁקִּרְבוֹ דִּמוֹ וְאִימִימוריו
וּחֲרַב הָבִית וּצְבוֹר קִיִּים אִי"ג אִפִּי קִסְבָּר
לֹא קִדְשָׁה הֵי מִיָּלִי קִדְשָׁה וְהֵיאָה אֲכַל
קְדוּשַׁת הָאֶרֶץ לֹא צִטָּלָה מִצִּדְּוִתָא
(צְבוֹטֶרֶס וּמַעֲשִׂרוֹת דְּכֹאֲשַׁחֲנָה [לְקַמְּן]
דְּדָק קִיב) כִּשְׁחָרַב צִילָה בְּצִטָּלָה קְדוּשַׁת
הָבִית וְלֹא צִטָּלָה קְדוּשַׁת הָאֶרֶץ וְאִתְ'
כִּיּוֹן לֹלָא קִדְשָׁה ^[ח] וְהוּמָרוֹ בְּצִמּוֹת יֵאָל
נֶאֱכַל כָּל עִיר יִשְׂרָאֵל לִפְרִישׁ דְּגִרָסִי' ^[ח]
[לְקַמְּן דְּפִי] בְּתֵרָא (דְּדָק קִיב) בָּאָל לְנוֹב
וְגִעְזוֹן בְּתֵרָא בְּצִמּוֹת מַעֲשֶׂר נֶאֱכַל כָּל
עִיר יִשְׂרָאֵל וְיָ"ל דְּלִפִּי אוֹתָהּ יִגְרָאֵל לֹא
מִתּוֹקֵם הֵכָא אֲלַם בְּמַעֲשֶׂר שֶׁגַּדְל לִפְנֵי
הָבִית וְהוֹחֵק לְהַצָּת מִקּוֹס וְאִינוֹ ^[ח]
נֶאֱכַל כָּל עִיר יִשְׂרָאֵל וְקִשָּׁה לִפִּירוּשׁ
הַקּוֹטֶרֶס מֵאִי דּוּחֻקִּיה דְּרַבִּינָא לִימָר
לֹלָא קִדְשָׁה וּפְלִיג אֲכִילֵיהָ שֶׁ"ס דְּקִים לִן
בִּירוּשָׁלַם אִין אַחֲרֵיהָ הֵימָר כְּדַתָּן צִפְרָק
בְּתֵרָא (זֵא הֵס זֵא) לִימָר לְעֹלָם קִסְבָּר
קִדְשָׁה וְצְבוֹר ^[ח] שֶׁנֶּרֶךְ דִּמְיוֹ וְנִפְגָּס
הַמִּזְבֵּחַ לְאִין צְבוֹר לֹא צִטָּלָה מִצִּדְּוִתָא
וּמִיָּהוּ מִזֵּי לְמִימָר דְּלִישָׁא דְּרַבִּיִּיתָא

קשימה דקמי הוה צבור אנו חלה בפני ה' היות דמשמע בית ממש ארץ
והוא קדשה למה לי בית הלל מקריבין א"ע ש' שאין בית ואין לרץ רק מוצח
דמשום דאינשן בשור לרוב אלז ה"ה לעלוש מנ"י קצר דקדשה דריון דרפין
ממנו ואח"כ חרב א"ל אלוכלן בשור משום דאינשן דלמו מיהו האי ה' צפני
הבית היינו בפני מוצח ולא בית ממש קאמר אלז קאמר מתי קאמר אפילו
דצבור נמי מיצעי ולא תבעי ^א מעשר אדרבה כיון דלל קדשה פשיטא לא ^ב
קרינה ביה לפני ה' דמחיה ^ג לאלול דאורייתא ועוד דצבור פשיטא דמפסיל
ציונא כשחרב הבית ופסלו מחיות כיון דלל קדשה ומה לרץ כלל
היקישא דצבור ודס וכי מימא כשחרב הבית ונהרס המוצח אלז חומות
ירושלם קיימא ^ד ואל צטלה דמקדשה לענין קדשים קיים ומעשר שני
יחיה לומר לה' ירושלם לא נתקדשה אלז צדדים קיימא ^ה ופירש רש"י
שקדושת הבית בטעל וקדושת ירושלם קיימא לכך נראה כמו גירסת

[illegible]

קדשי קדשים פרק שישי זבחים

ג' וקנים. דבר אחד מפי כ
אחת מהן: יכול יעלה אד
בטלה וזריכה ה הפרשת מע
זירושלים בלא פדיון: פ"ל א

ג' וקנים וזה א' אחד מהן^א רבי ישמעאל אומר
א"כול יעלה אדם מעשר שני^ב לירושלים ויאכלנו
בזמן הזה ודין הוא בכור טעון הבאת מקום
ומעשר טעון הבאת מקום מה בכור אינו^ג אלא
בפני הבית אף מעשר אינו^ג אלא בפני הבית
מה לככור שכן טעון מתן דמים ואימורים לגבי
מזבח ביכורים יוכיחו מה לביכורים שכן טעונין
הנחה ת"ל^ד והבאתם שמה עולותיכם וגו'
מקיש מעשר לככור מה בכור אינו^ג אלא בפני
הבית אף מעשר אינו אלא בפני הבית וניהדר
דינא וניתי במה הצד משום דאיכא למיפרך
מה להצד השוה שבהן שכן יש בהן צד מזבח
מאי קסבר אי קסבר^ה קדישה ראשונה קדישה
לשעתה וקדישה לעתיד לבא אפילו^ה בכור נמי
ואי קסבר לא קדישה לעתיד לבא אפילו^ה
בכור^ו נמי תיבעי אמר רבינא לעולם קסבר לא
קדישה והכא במאי עסקינן בבכור שזורק דמו
קודם חורבן הבית וחרב הבית ועדיין בשרו
קיים^ז ואיתקש בשרו לדמו מה דמו במזבח אף
בשרו במזבח ואתי מעשר וילף מבכור^ח וזבחי^ח
דבר הלמד בהיקש חזור ומלמד בהיקש^ט מעשר
דגן חולין הוא הניחא למ"ד^ט בתר למד אזלינן
אלא למ"ד בתר מלמד אזלינן מאי איכא למימר
^י דם ובשר חדא מילתא היא כי סליק רבין אמרה
לשמעתא קמיה דרבי ירמיה אמר^י בבלאי
טפשאי אממול דיתבי בארעא חשוכא אמרי
שמעתא דמחשכא לא שמיע להו הא^י דתניא
בשעת סילוק מסעות קדשים נפסלין^{יב} וזבים
ומצורעים משתלחין חוץ למחיצה ותניא
איךד בשני מקומות קדשים נאכלים מאי לאו
הא בקדשי קדשים הא בקדשים קלים אמר
רבינא אידי ואידי בקדשים קלים ולא קשיא

בית המעטע בית ממש חרץ
שאין בית ואין חרץ רק מזה
מני סבר קדמה הכיון לזרע
ומה קדמו משה וזהו דבר
אבל קשה מאי קאמר אפילו
כיון דלא קדמה פשיטא לא
א עוד דזכור פשיטא דמפסיל
דלא קדמה וזה חרץ כלל
וגהרם המזבח אבל חומות
דקדשים קדמה ומעשר אין
אלא דשציל היום ואין שכן
יימא לך נראה כמו גירסת

קן חזק: ר' ישמעאל אומר כו'. זו היא מעשר שני. דקסבר קדושת הארץ לא יות מן המורה וקאמר יכול יאכלנו עכשו ו'. ולקמיה פריך מאי שגא צבור דפשיטא ליה ומאי שגא מעשר דמיציעא ליה: שכן טעון מתן דמים. הלכך צריך ליה ומזבח: דבורים יויתו. שאין טעוין מתן דמים ואריכין בית דכחצי לפני מזבח (דברים טו): שכן טעון הנחה.

תורה אור השלם

1. וְהִבַּאתֶם שְׂמֵחָה עִלְתִּיכֶם
וְזִבְחֵיכֶם וְאֵת מַעֲשֵׂרְתִּיכֶם וְאֵת
תְּרוּמוֹת יֵדְכֶם וְגִדְרֵיכֶם
וְגִדְלֹתֵיכֶם וּבְכֹרֹת בְּקִרְכֶם
וְצֹאנְכֶם:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה קדשים נפסלים
וקס"ד מפני סלוק וכו'. לשון
קס"ד מוקשה הא זה קיימא גם
לפי האמת. ואין דבר זה מוגע
לס"ד ולמסקנא:

שינויי נוסחאות

[illegible]

שכן חמור שמתחילתו הוררך
מתן דמים ואומרים למזבח
בכורים יוכיחו שאין לך
בכורים צריכים למזבח
ואכלים אלא בכני הבית כדכתיב
הגהינו לפני מזבח. וכענין
דמיו וי"ח: ב[פסח] ושמיני
ספק ואי קשיא אהרן
במסכת העניית (כא): הוגלנו
מקרינא כיו (ו"ח: ב[ח]): לו גירסא
והגלנו דאנו. ולכן מוס' ממרה
ר' רבי: כיו ב[כ"ח: ח' אה כ':
פירוש גלגל פדון חלו לא לפני

[illegible]

דלא אכשר דקבעי מתן דמים לגבי מזבח, ולכך פריך אפילו צבור נמי ט' (ב"מ):

